

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

רמ"ש 4885-12-23 ב' נ' ד' ואח'

תיק חיצוני: 4_128925

לפני **כבוד השופט סארי ג'יוסי**

מבקשים **א' ב'**

נגד

משיבים **ג' ד'**

פסק דין

בקשת רשות ערעור על החלטת בית המשפט לענייני משפחה בחיפה (כב' הנשיאה השופטת שלי אייזנברג) בת"ע 54104-11-22 מיום 23.07.2023, במסגרתה נדחתה בקשת המבקשת למתן צו לקבלת תדפיסים ומידע מחשבונות הבנק של אמם המנוחה.

תמצית העובדות:

1. המנוחה ל' ד' ז"ל (להלן: "המנוחה") הלכה לבית עולמה ביום xx.xx.2022. המבקשת והמשיב הינם שנים מתוך שלושת ילדי המנוחה.
2. ביום 06.09.2022 הגיש המשיב בקשה למתן צו לקיום צוואתה הנוטריאנית של המנוחה מיום 15.01.2014 (להלן: "הצוואה").
3. ביום 09.11.2022 הגישה המבקשת התנגדות לקיום הצוואה בגדרה העלתה מספר טענות לרבות מעורבות המשיב בעריכת הצוואה; כי המנוחה לא ידעה להבחין בטיבה של הצוואה וכי הצוואה נערכה אגב השפעה בלתי הוגנת.
4. ביום 25.11.2022 הועברה בקשת הקיום וההתנגדות לבית המשפט לענייני משפחה בחיפה בהתאם לתקנה 10(א) לתקנות הירושה, התשנ"ח - 1998.
5. ביום 21.06.2023 הגישה המבקשת לבית משפט קמא בקשה למתן צווים לעיון במסמכים במסגרתה עתרה לחשיפת דפי החשבון מחשבונות הבנק של המנוחה ביחס לתקופה של 10 השנים שקדמו לפטירתה. בנוסף, עתרה למתן צו המופנה לקופת חולים כללית ולבית

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

רמ"ש 4885-12-23 ב' נ' ד' ואח'

תיק חיצוני: 4_128925

החולים הלל יפה בחדרה, להמציא למבקשת את תיקה הרפואי המלא של המנוחה החל מיום 01.01.2013 ועד ליום 01.07.2014.

6. ביום 13.07.2023 הוגשה תגובתו של המשיב לבקשה למתן צווים לעיון במסמכים במסגרתה טען כי לא קיימת לו גישה למסמכים מושא בקשת המבקשת. עוד לטענתו נראה שהמבקשת לא מפרשת נכון את החלטות בית משפט קמא וכי מדובר ב"סיפורי בדים" שלא יעזרו למבקשת. עוד הוסיף בתגובתו כי ככלל, אין לו מניעה למתן צווים.

החלטת בית משפט קמא:

7. ביום 23.07.2023 ניתנה החלטת בית משפט קמא מושא בקשת רשות הערעור. בית משפט קמא לא שוכנע שקיימת הצדקה למתן צווים ביחס לחשבונות הבנק של המנוחה שכן מדובר במידע שאינו נחוץ ואינו רלבנטי להליך שבפניו שעניינו בחינת תוקף צוואתה של המנוחה וקביעת זהות יורשיה, להבדיל מהליך של בחינת היקף עיזבון המנוחה.

8. בשונה מעניין חשבונות הבנקים, התקבלה הבקשה ביחס לגילוי ועיון בתיעוד רפואי, זאת גם לאור הסכמת המשיב.

טענות הצדדים בבקשת רשות הערעור:

9. המבקשת מיאנה להשלים עם החלטת בית משפט קמא והגישה את בקשת רשות הערעור המונחת בפניי. התבקשה תשובת המשיב לאחריה הוזמנו הצדדים לדיון לפניי במהלכו הגיעו להסכמה לפיה על אף ההחלטה, יתאפשר עיון בדפי החשבון של המנוחה, אולם הם נותרו חלוקים ביחס להיקף הגילוי ותקופת הגילוי, ובקשו להוסיף ולהגיש טיעונים קצרים בכתב ביחס למחלוקת מצומצמת זו.

10. לטענת המבקשת יש להורות על חשיפת דפי החשבון בחשבונות המנוחה ביחס לתקופה של 10 השנים שקדמו לפטירת המנוחה בעוד שלטענת המשיב יש לצמצם למינימום את העיון בדפי החשבון של המנוחה לטווח של בין חודש לשלושה חודשים לפני מועד עריכת הצוואה וטווח של בין חודש לשלושה חודשים לאחר מועד עריכת הצוואה.

11. לטענת המבקשת, גילוי האמת אודות מעורבותו ו/או היעדר מעורבותו של המשיב בחשבונות המנוחה, משליך על הטענה בדבר השפעת המשיב על המנוחה. לדידה, ככל שיתברר כי מידת מעורבותו של המשיב בנעשה בחשבונותיה של המנוחה היתה משמעותית,

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

רמ"ש 4885-12-23 ב' נ' ד' ואח'

תיק חיצוני: 4_128925

- יהא בכך כדי לתמוך ולסייע לה בהתנגדותה. על כן, יש להורות על גילוי רחב עד למועד פטירת המנוחה, בכדי לבסס את טענתה להשפעה בלתי הוגנת.
12. עוד לטענת המבקשת, העובדה שהמשיב נמנע מלהתייחס לגופה של הטענה בדבר היותו מיופה כוח בחשבונות המנוחה, מהווה התנהלות חסרת תום לב אשר יש בה כדי לחדד את הצורך בגילוי רחב של המידע. עוד מציינת המבקשת בהקשר זה כי המשיב מציג עצמו לכאורה כמי שאינו מתנגד לגילוי המסמכים, אך נלחם על כך שלא תקבלם. התנהלות זו לטענתה מובילה למסקנה כי באותם דפי חשבון מידע שהמשיב מבקש להסתיר.
13. לטענת המבקשת נוצר מצב בלתי הוגן העומד בניגוד לכלל לפיו הליכים בבית המשפט לענייני משפחה יתנהלו ב"קלפים גלויים" ובשוויוניות. המבקשת מציינת כי המשיב לא הציג נימוק כנגד גילוי המסמכים ולא הציג טענה כלשהי בדבר פגיעה אשר תיווצר כתוצאה מהגילוי וכי הוא בעצמו עתר לגילוי מסמכים ביחס לעבר הרחוק.
14. לאור כל האמור, טוענת המבקשת כי התנגדותו של המשיב לגילוי המסמכים אינה מנומקת והיא מהווה ניסיון לכפות רצונו למנוע את גילוי האמת.
15. מנגד טען המשיב כי עניינים המצויים בסדרי הדין הינם בליבת שיקול הדעת של הערכאה קמא וההתערבות בהם תיעשה במקרים חריגים עת ההחלטה מנוגדת להוראות החוק וההלכה הפסוקה וגורמת לעיוות דין.
16. לטענתו, יש למנוע שימוש לרעה בהליך המשפטי וכי יש להיצמד לטווח הזמנים המתאים והרלבנטי. עוד טען כי בפני בית משפט קמא מונחת כלל התשתית העובדתית, כתבי הטענות וכי התמונה העולה מאלה הינה ברורה ומלאה. לטענתו, המסמכים הרפואיים אשר התקבלו מוכיחים כי אין כל זכר לבעיה רפואית ממנה סבלה המנוחה, בו בזמן שהמבקשת טענה כי המנוחה "נטלה כדורים שהשפיעו על זכרונה".
17. עוד לעמדת המשיב, דפי החשבון של אדם כשיר והשאלה מה הוא עושה עם כספו הם ענייני הפרטי וזוהי זכות יסוד של אדם בקניינו ואין לפגוע בזכות יסוד מהותית זו. בנוסף, טוען המשיב כי אין מדובר בחשבונותיו של בעל הדין שכנגד כי אם בחשבונותיה של המנוחה.
18. אשר למועד הקובע לבחינת הטענה בדבר השפעה בלתי הוגנת עסקינן בתקופה קצרה הקרובה מאוד למועד עריכת הצוואה. לדידו, על השתלטות ניתן להתרשם מיידית ולכן נכון לקבוע תקופה שהינה מספר חודשים לפני מועד עריכת הצוואה, קרי, מספר חודשים לפני נואר 2014 ולכל היותר טווח של שנה מקצה לקצה.

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

רמ"ש 23-12-4885 ב' נ' ד' ואח'

תיק חיצוני: 4_128925

19. עוד טען המשיב כי הצד השני חשף את מטרתו האמיתית מאחורי הגילוי שהיא השבת כספים אשר הועברו לטענת המבקשת שלא כדין.

20. לאור כל האמור מבקש המשיב לצמצם למינימום את העיון בדפי החשבון של המנוחה לטווח של בין חודש לשלושה חודשים לפני מועד עריכת הצוואה וטווח של בין חודש לשלושה חודשים לאחר מועד עריכת הצוואה, ולכל היותר לאפשר עיון של שנה מקצה לקצה ביחס למועד עריכת הצוואה.

דיון והכרעה:

21. לאחר שנתתי דעתי להחלטת בית משפט קמא, לבקשת רשות הערעור, לתשובת המשיב לבקשת רשות הערעור, לטיעוני הצדדים בדיון שנערך בפניי וכן לטיעוניהם בכתב אשר להיקף הגילוי ותקופת הגילוי, החלטתי לתת רשות ערעור, לדון בבקשה כבערעור ולקבלו חלקית כפי שיבואר להלן.

22. אמנם, כלל ידוע הוא כי לערכאה הדיונית נתון שיקול דעת רחב בעניינים דיוניים ובכללם גילוי ועיון במסמכים (ר' רע"א 5424/16 טינקו בע"מ נ' הפדרציה הישראלית לתקליטים וקלטות (פורסם בנבו, 13.10.16); רע"א 1869/15 שמש נ' פארם אפ שיווק (1966) בע"מ, [פורסם בנבו] פסקה 6 (14.4.2015).

23. יחד עם זאת, במקרה הנדון, ולאור הסכמת הצדדים, מצאתי להידרש למחלוקת אשר נותרה ביניהם בנוגע להיקף ותקופת העיון בדפי החשבון של המנוחה, במסגרת התנגדות לקיומה של צוואת המנוחה בגדרה הועלו טענות פסלות של הצוואה מחמת פגמים ברצון, בין היתר מחמת השפעה בלתי הוגנת.

24. ההכרעה בענייננו סבה סביב שתי סוגיות מרכזיות קשורות – זכות המצווה לפרטיות והאם היא שרירה וקיימת גם בגדרי סכסוך בין ילדיו – יורשיו על פי דין, לצד ערך בירור האמת ועשיית צדק, הרלבנטיות ונחיצות המסמכים מושא בקשת הגילוי והעיון לשם הכרעה בסכסוך.

סעיף 1 לחוק הכשרות המשפטית והאפוטרופסות, התשכ"ב – 1962 מורה כי: "כל אדם כשר לזכויות ולחובות מגמר לידתו ועד מותו". לכאורה, כאשר אדם נפטר זכותו לפרטיות פוקעת.

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

רמ"ש 23-12-4885 ב' נ' ד' ואח'

תיק חיצוני: 4_128925

גם על פי פסיקת בית המשפט העליון עולה כי הזכות לפרטיותו של הנפטר עוברת ליורשיו (ראה רע"א 1917/92 **יעקב סקולר נ' ניצה ג'רבי** מז (5) 764, 773) (להלן: "**עניין סקולר**"). לאחר פסיקה זו התעוררו קשיים דוגמת מחלוקת בין יורשים בנוגע לחיסיון.

עיקרון גילוי האמת ועשיית צדק, מחייבים גילוי וחשיפה של חומר, מסמכים ונתונים הדרושים לעניין השנוי במחלוקת (ר' רע"א 2235/04 **בנק דיסקונט לישראל בע"מ נ' אלי שירי** (פ"ד ס"א(2) 634). יחד עם זאת, אין להרחיב את יריעת הגילוי לאחר הפטירה מעבר לאיזון הראוי בין האינטרסים השונים בהקשר הנדון.

25. לאחר פסיקת בית המשפט העליון בעניין סקולר, היו שהציעו לצמצם את קביעת בית המשפט העליון להקשר הייחודי הנדון שם בנוגע לזכות העיון בחשבונות הבנק לאחר הכרזתם של הצדדים כיורשים (מיכאל בירנהק, "זכויות המתים וחופש החיים", עיוני משפט, כרך לא (תשס"ח-תשס"ט) 57).

על כן, כאשר מדובר בנושא שיש לו נגיעה לנכסי העיזבון - רשאים היורשים לוותר על זכות הנפטר לפרטיות על מנת לברר היקף ונכסי העיזבון במלואם.

26. בענייננו, עולה השאלה מה מידת החשיפה הנדרשת ליורשים פוטנציאליים לצורך בירור תוקפה של צוואה נוכח טענה בדבר השפעה בלתי הוגנת, להבדיל מבירור היקף העיזבון. במקרה זה, קיים היגיון בבקשה לקבלת מסמכי הבנק של המנוחה, שהרי ידוע כי להתנהלותו הכספית של מצווה לרבות בחשבונות הבנק נודעת פעמים רבות חשיבות במסגרת בירור טענה מעין זו, כך למשל מידת עצמאותה של המנוחה, קיומה או העדרה של תלות באחרים, היקף התלות או השליטה של אחרים בכספיה וחשבונותיה כאשר מידע זה חיוני לצורך ניהול הליך גלוי ופתוח. יחד עם זאת, סבור אני כי יש לתחום תקופת העיון.

27. ועוד, יש לתת את הדעת לעובדה כי במקרה שלנו עסקינן בסכסוך בין "יורשים פוטנציאליים", בהיותם יורשים על פי דין מדרגה ראשונה, ילדיה של המנוחה.

28. כאן עולה השאלה, האם היות המשיב יורש-זוכה בהתאם לצוואה, מקנה לו עדיפות על פני יורש אחר על פי דין המתנגד לקיום הצוואה, המבקשת במקרה דנן, מכח זכות המנוחה לפרטיות ולחיסיון מידע בנקאי? סבורני כי על כך יש להשיב בשלילה, והגשת בקשה לקיום צוואת המנוחה, אינה מקנה ליורש על פי הצוואה, שהינו במקרה דנן גם יורש על פי דין,

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

רמ"ש 23-12-4885 ב' נ' ד' ואח'

תיק חיצוני: 4_128925

עדיפות על פני יורש אחר על פי דין, בהקשר של עיון במסמכים של המנוחה, שהרי שניהם בשלב זה עדין בגדר יורשים פוטנציאליים שטרם הוכחה זכותם הנטענת.

29. במקרה דנן, די להצביע על כך כי למידע-המסמך עשויה להיות רלבנטיות להליך ולבירור טענות המבקשת בעניין השפעה בלתי הוגנת, וסבורני כי נקודת המוצא בהליכים מעין אלה תהא לרוב כי יש לאפשר את הגילוי ובחינת ההתנהלות בחשבון הבנק. הדברים אמורים במיוחד משנראה כי המשיב היה מיופה כח בחשבון, בתקופה מסויימת, טיעון שהעלתה המבקשת וממנו התעלם המשיב.

כמו כן אני סבור כי גם אם חשיפת מידע מתוך החשבון פוגעת בזכותה של המנוחה לפרטיות ולחיסיון בנקאי, בוודאי שהדבר נעשה למען תכלית ראויה והפגיעה ככל שתהיה, אינה במידה העולה על הנדרש.

עוד יש להבהיר כי מסמך הצוואה אינו עומד כשלעצמו. כאשר מועלות טענות כנגד תוקף הצוואה, בית המשפט מחויב לבחון ולהכריע בטענות, ובכלל זה טענה בדבר השפעה בלתי הוגנת אשר מביאה לבטלות צוואה. על כן, יש לבחון את מכלול הנסיבות של עריכת הצוואה ואת שקדם לה ולבחון כל ראייה שעשויה לשפוך אור על הלך הרוח ואומד דעת המצווה בעת עריכתה.

בנסיבות אלו, משנמצא כי המידע המתקבל מחשבון הבנק עשוי להיות רלבנטי לבירור טענות שנטענו במסגרת ההליך המשפטי בערכאה קמא, ולבירור קיומם או העדרם של פגמים ברצון המנוחה ובעיקר מחמת השפעה בלתי הוגנת, אכן קיימת הצדקה לחשיפתו.

אדגיש כי הגילוי שהתבקש במקרה דנן הוא לצורך בחינת תוקף הצוואה ובירור טענות המבקשת והתנגדותה, טעם מספיק בנסיבות מתאימות לשם חשיפתו, ואין הכרח כי הגילוי יהא אך בעטיו של הליך לבירור היקף העיזבון.

30. ויודגש כי מערכת השיקולים והאיזונים בסוגיית חשיפת מידע הקשור בבעל דין, שונה ממלאכת ומערכת האיזון שיש לקיים כאשר מדובר בצד שלישי המבקש את גילוי המידע. על כן, יש להניח על כפות המאזניים את זכות הגישה לערכאות וזכותה של המבקשת, יורשת על פי דין ויורשת פוטנציאלית, להוכיח את טענותיה, וכן לאפשר לבית המשפט לברר את האמת – יכולתה של המנוחה לערוך צוואה, והאם היא משקפת נאמנה את רצונה האמיתי ללא השפעה פסולה, אל מול הפגיעה בפרטיות המנוחה וחיסיון המידע. יתר על כן, בענייננו קיימים פערי מידע בין הצדדים שכן למשיב גישה לנעשה במסמכי הבנק, בין אם

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

רמ"ש 23-12-4885 ב' נ' ד' ואח'

תיק חיצוני: 4_128925

מכח היותו מיופה כח בחשבון בהתאם לטענות המבקשת, ובין אם מכח זכותו לעיין בהם אם תקויים הצוואה, בהיותו היורש של המנוחה, מידע שאינו עומד לרשות המבקשת. כך גם אין להתעלם מהיתרון המובנה שיש לצד המבקש קיום צוואה, על פני המתנגד, שהרי לרוב לרשות הראשון עומד מידע ביחס לנסיבות עריכתה.

31. אשר לתקופת הגילוי, יש לזכור כי יש להבחין על ציר הזמן בין מידע הדרוש לשם בחינת טענת השפעה בלתי הוגנת לבין בחינת כשירות המנוחה לערוך צוואה ולהבין את משמעותה. במקרה הראשון הבחינה נעשית לאורך תקופה שקדמה לעריכת הצוואה, ופעמים היא משתרעת על פני חודשים ולפעמים אף שנים, בעוד שהשניה מכוונת למועד עריכת הצוואה, ובסמוך לפניו.

32. במצב דברים זה, כאשר הנטל להוכיח שהמצווה עשה את צוואתו מחמת השפעה בלתי הוגנת מוטל על הטוען זאת, יש לאפשר את העיון בתדפיסי הבנק אשר יוכלו לסייע לצורך בחינת טענותיה של המבקשת. יחד עם זאת יש להבהיר, כי זכות העיון אינה גורפת ועליה להתמקד בטווח זמנים סביב מועד עריכת הצוואה שנערכה ביום 15.01.2014.

33. לאור כל האמור לעיל, ולאחר עריכת השיקולים והאיזונים הנדרשים, סבור אני כי יש להורות על עיון בתדפיסי החשבון של המנוחה בתקופה כוללת של 4 שנים, 3 לפני עריכת הצוואה ושנה לאחריה, היינו בתקופה מיום 15.01.2011 ועד 15.01.2015.

34. אשר על כן, אני מקבל את הערעור במחלוקת הספציפית, ומורה כמפורט לעיל ביחס לקבלת מידע ותדפיסי חשבון בנק של המנוחה. לאור ההסכמות אליהן הגיעו הצדדים וצמצום המחלוקת ביניהם, אין צו להוצאות. עירבון שהפקידה המבקשת יוחזר לידיה באמצעות באת כוחה.

מותר לפרסום לאחר מחיקת שמות הצדדים והשמטת פרטים מזהים.

ניתן היום, א' אדר ב' תשפ"ד, 11 מרץ 2024, בהעדר הצדדים.

סארי גיוני, שופט